

BLAD

VOOR LANDSCHAP EN ERFGOED

LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT

BLAD JAARGANG 3 NUMMER 4 WINTER 2009

De Familie Verkaik is een familie naar mijn hart. Passievol, gedreven, gastvrij en met beide benen in de klei van hun Montfoortse weilanden. Samen runnen ze de boerderij 'Het Beloken Land'. De familie Verkaik laat een moderne agrarische bedrijfsvoering samen gaan met oude boerengebruiken en zorg voor het landschap. Zij hebben koeien en ander vee, een eendenkooi met kooikerhondjes en een museum met oude rijtuigen en gereedschappen. Daarnaast kunnen groepen in de verbouwde hooiberg vergaderen en feesten. Ook kunnen schoolklassen een uitgebreide 'Beloken Land' les krijgen. Ik ken de familie Verkaik al jaren. En mag er graag komen, omdat zij gastvrij zijn, maar meer nog omdat zij voor mij een voorbeeld zijn hoe je met erfgoed, landschap en landbouw

om kan gaan. Hun jongste wapenfeit is daar een voorbeeld van. Gehinderd door onder andere regelgeving, onmogelijk in te vullen subsidieformulieren en wereldvreemde subsidievoorwaarden, maar ondersteund door onder andere de landschapscoördinator, hebben ze de restauratie van hun eendenkooi voor elkaar gekregen.

Op 8 oktober mocht ik aanwezig zijn bij de (her)opening van de eendenkooi. Het was mooi te zien hoe trots de familie Verkaik is op hun eendenkooi en nog mooier hoeveel plezier ze er aan beleven om andere te laten genieten van hun agrarisch-historisch bezit. Zo'n genietmoment zou u ook eens bij de Verkaiken moeten gaan halen.

DE BLIK VAN
FRANS TER MATEN

De Utrechtse schatkamer

De provincie Utrecht heeft nog enorm veel 'verborgen' schatten. Om deze schatten beter tot hun recht te laten komen, zodat iedereen ervan kan genieten, heeft de Provincie Utrecht het programma De Utrechtse Schatkamer in het leven geroepen.

Bij het programma hoort ook een subsidie-regeling die vernieuwing en samenwerking belooft. Om musea, archieven en historische verenigingen te informeren, inspireren en ondersteunen is een Ateliermeester aangesteld, die in dienst is bij Landschap Erfgoed Utrecht. Er worden dit jaar drie inspiratiebijeenkomsten

georganiseerd, zodat de instellingen meer te weten komen over de subsidieregeling. Ook zijn de bijeenkomsten bedoeld om antwoord te krijgen op vragen als: Wat is nu vernieuwend? Wat is daarvoor nodig? En met wie kan samen-gewerkt worden om deze vernieuwing te laten slagen? Daarnaast wil de Ateliermeester weten wat er leeft onder de erfgoedinstellingen. Want ook uw wensen kunt u tijdens de drie inspiratiebijeenkomsten duidelijk maken. Bij de bijeenkomst van 26 november en 10 december kunt u nog aanwezig zijn. Kijk voor meer informatie en om u aan te melden op www.landschaperfgoedutrecht.nl. Neem voor meer inspiratie en informatie over de subsidieregeling contact op met de Ateliermeester Johannes Mollerus, 030 220 55 34 of j.mollerus@landschaperfgoedutrecht.nl.

In het buitengebied van het Kromme Rijngebied onderhouden agrariërs, fruitbedrijven, landgoedeigenaren en knotgroepen jaarlijks vele knotbomen, houtsingels, boomgaarden en hakhout. Bij dit onderhoud komt veel hout vrij. Hout waar energie in zit. Maar de energie die door verbranding vrij kan komen, wordt op dit moment weinig tot niet gebruikt voor warmteopwekking.

ENERGIEHOUT IN HET KROMME RIJNGEBIED

Op dit moment is het nog niet bekend hoeveel hout er exact vrijkomt bij het onderhoud van het landschap en welke partijen dit zouden willen gebruiken als energiebron voor een verbrandingsinstallatie. Om vraag en aanbod aan elkaar te koppelen zijn Landschap Erfgoed Utrecht, Bureau Landplan, en Projecten LTO Noord in juni een samenwerkingsproject gestart.

snoeihout in de regio. Voor het ter plaatse verkleinen en afvoeren van de houtchips is van november 2009 t/m maart 2010 een stimuleringsbijdrage beschikbaar gesteld door de Provincie Utrecht. Ook zoeken wij contact met mensen/bedrijven die al in het bezit zijn of serieus nadenken over het plaatsen van een houtgestookte verbrandingsinstallatie.

Gezocht! Wij zoeken eigenaren van landschapselementen, boomgaarden en hakhoutpercelen. Deze aanbieders van hout kunnen wij ondersteunen bij het verzamelen van het

Wilt u zich aanmelden of meer informatie? Neem dan contact op met René Langedijk, 030 220 55 34, r.langedijk@landschaperfgoedutrecht.nl.

Volg de nieuwe serie Verleden van Utrecht!

Op 17 oktober is op RTV Utrecht een nieuwe serie Verleden van Utrecht van start gegaan. Daarin worden bijzondere gebeurtenissen en personen uit de geschiedenis van onze provincie op een levendige manier in beeld gebracht. De afleveringen worden uitgezonden op zaterdagen vanaf 7.20 uur en worden vervolgens de hele dag door elk uur herhaald. In januari verwachten we dat de DVD van deze serie beschikbaar zal zijn. Houdt u hiervoor onze website in de gaten. Verleden van Utrecht wordt geproduceerd door RTV Utrecht in samenwerking met Landschap Erfgoed Utrecht, Het Utrechts Archief en de Stichting Vrede van Utrecht. De serie wordt financieel mede mogelijk gemaakt door de Provincie Utrecht, Stichting K.F. Heinfonds en participanten van Heijgraaf Open. Eerder uitgezonden afleveringen zijn nog te bekijken op www.verledenvanutrecht.nl.

Expositie Bewaar Wat?! Kunstzinnig De expositie Bewaar Wat?! Kunstzinnig is vrijdag 30 oktober geopend in Museum het Kleine Veenloo in Veenendaal. Op de tentoonstelling wordt amateurkunst op bijzondere wijze verweven met cultureel erfgoed. Voor de tentoonstelling maakten amateur-kunstenaars uit Veenendaal beeldende kunstwerken. De kunstwerken zijn gemaakt aan de hand van eerder verzamelde objecten. Kunst en verzamelde objecten werpen een nieuw licht op het begrip cultureel erfgoed. Het project wordt uitgevoerd door ZIMIHC huis voor amateurkunst, in samenwerking met Museum het Kleine Veenloo, Netwerk CS Utrecht en Landschap Erfgoed Utrecht. En wordt gefinancierd door de Provincie Utrecht in het kader van het Actieprogramma Cultuurbereik.

Cursus snoeien hoogstamfruitbomen Hoogstamfruitbomen zijn een aanwinst voor landschap, cultuurhistorie en natuur. Goed onderhoud is voor de hoogstamfruitbomen van groot belang. Daarom organiseert Landschap Erfgoed Utrecht in januari en februari 2010 een cursus hoogstamfruit snoeien. Er worden drie modules aangeboden: introductie, achterstallig onderhoud en regulier onderhoud. Kijk voor meer informatie en om u aan te melden op www.landschaperfgoedutrecht.nl.

Nieuwe subsidieregeling voor natuur en landschap in 2010 Per 1 januari 2010 zal de Bijdrage-regeling Kleine Landschapselementen, de KLE-regeling, stoppen. Vanaf dat moment kunnen eigenaren van landschapselementen zoals knotbomen, houtwallen, hoogstamfruitbomen voor het beheer een subsidieaanvraag indienen via een nieuw subsidiestelsel, namelijk het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Wie meer wil weten over nieuwe voorwaarden van de SNL kan contact opnemen met Hein Pasman of Lennart in 't Veld, tel 030 220 55 34.

Boekje Boerenverstand Houten landhekken zijn in het landschap van oudsher beeldbepalende elementen. Helaas zijn deze hekken steeds minder te zien en verdwijnt een karakteristiek element uit het landschap. Landschap Erfgoed Utrecht heeft i.s.m. Centrum Beeldende Kunst Utrecht (CBKU) en de Agrarische Natuurvereniging Vechtvallei een nieuw type landhek voor de Vechtstreek laten ontwikkelen. Het Boerenverstand-hek van Krijn Christiaansen en Cathelijne Montens refereert aan de vindingrijke boer die zijn landhek oplapt met allerlei materialen. Elke plank in het hek vertelt een persoonlijk verhaal. De visie van Jan Kolen, bijzonder hoogleraar VU, en Han Lorzing, landschapsarchitect, op dit project gaat samen met een beeldverslag in het boekje Boerenverstand. Dit is te koop via CBK Utrecht en Landschap Erfgoed Utrecht. Binnenkort vindt u meer informatie op www.landschaperfgoedutrecht.nl.

GEBIEDSEIGEN SCHAAPSKUDDEN ARKEMHEEN – EEMLAND

Landschap Erfgoed Utrecht heeft op verzoek van het bestuurlijk platform voor het nationaal landschap Arnhem - Eemland onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor het inzetten van gehoede schaapskudden binnen het gebied.

Uit het onderzoek is gebleken dat er ruimte is voor zeven gehoede schaapskudde. Een gehoede schaapskudde bestaat uit ongeveer vierhonderd schapen, die onder leiding van een herder of herderin worden ingezet voor begrazing van dijken en bermen. Deze begrazing komt in de plaats van een keer maaien of klepelen. Begrazing door schapen heeft een beter ecologisch effect dan maaien en klepelen. Niet elk schapenras is inzetbaar voor dit werk. Er wordt veel gebruik gemaakt van het Kempische heideschaap dat over een groot loopvermogen beschikt. Op dit moment lopen er al kudden onder leiding in Amersfoort en in de gemeente Soest. Ook particuliere landgoedeigenaren zetten schapen in als beheermiddel voor natuurterreinen. Op dit moment zijn de verschillende partijen in overleg om meer schaapskudden in de benen te helpen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Gert-Jan Elbers, 030 220 55 34 of g.elbers@landschaperfgoedutrecht.nl.

UTRECHTSE REGIOCANONS ONLINE

Op 29 oktober organiseerden Landschap Erfgoed Utrecht, de Stichting entoen.nu en web bureau ab-c media een feestelijke presentatie van www.regiocanons.nl. Mevr. A. Raven, gedeputeerde van cultuur van de Provincie Utrecht 'onthulde' deze canons.

De historische en culturele canon van Nederland die door de commissie Van Oostrom is ontwikkeld, heeft in Nederland veel losgemaakt; onder meer een stortvloed aan provinciale, regionale en lokale canons. Om het aanbod van deze lokale canons overzichtelijk te houden en voor een breed publiek toegankelijk te maken, komt er een overkoepelende website beschikbaar: www.regiocanons.nl.

De nieuwe website sluit aan bij de opzet van de landelijke canon website www.entoen.nu en bevat waar relevant per lokaal venster een koppeling met de canon van Nederland. Landschap Erfgoed Utrecht heeft het initiatief genomen voor het ontwikkelen van de regionale canons in Utrecht. Er wordt gewerkt met vier regio's: Eemland, Heuvelrug en Kromme Rijngebied, Lopikerwaard en Vechtstreek en Veenweidegebied. De onderwerpen voor de vensters van de regionale canons zijn aangedragen door de historische verenigingen, oudheidkamers, musea en archieven in de betreffende regio. De twee oostelijke canons zijn nu gereed. U kunt ze bekijken op www.utrechtsecanons.nl.

VMBO + erfgoed & landschap = een prima match!

Landschap Erfgoed Utrecht heeft voor én met vmbo-scholen in de Provincie Utrecht vier projecten rondom erfgoed en landschap ontwikkeld. Op een praktische manier leren de vmbo-leerlingen onder andere meer over de verandering van hun omgeving, betekenisvolle plekken in hun omgeving en de veranderende techniek en landbouw. Van ieder project is een basisstramen gemaakt, dat lokaal wordt ingevuld. Zo leveren we maatwerk aan scholen. In december verschijnt de DVD 'Vmbo + erfgoed & landschap = een prima match! Vier vmbo-projecten in de praktijk'. Deze DVD geeft docenten die met de projecten aan de slag willen een beeld van de inhoud en werkwijze van de projecten. Uit de filmpjes blijkt dat vmbo en erfgoed een goede combinatie zijn: erfgoededucatie gaat uit van de eigen omgeving en is gericht op de praktijk. Dit sluit goed aan op de praktijkgerichte manier van leren van vmbo-leerlingen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Nienke de Jong, onderwijs@landschaperfgoedutrecht.nl.

